

Годишен доклад за дейността

на

Фондация „Национална академична библиотечно- информационна система“

за 2019 г.

Фондация „Национална академична библиотечно-информационна система“ (ФНАБИС) е създадена през 2009 г., с финансовата подкрепа на [Фондация Америка за България](#).

Нейни учредители са: [Централната библиотека на Българската академия на науките](#) – най-старата и най-голяма научна библиотека в България; [Софийския университет „Св. Климент Охридски“](#) – първото българско висше училище с най-голямата университетска библиотека в България – [Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“](#) и [Американския университет в България](#) – един от водещите частни университети в България, с [Библиотека „Паница“](#).

[Асоциирани членове](#) са 48 библиотеки, от които 41 университетски и 7 обществени, които подкрепят инициативите и визията на ФНАБИС за развитие на българските библиотеки.

Вече повече от 10 години ФНАБИС активно работи в посока преодоляване на основните проблеми на информационната среда в България, като предлага решения, които са резултат от задълбочено проучване на световния опит (теория и практика) и са адаптирани за българската среда от водещи професионалисти с повече от 20 години опит :

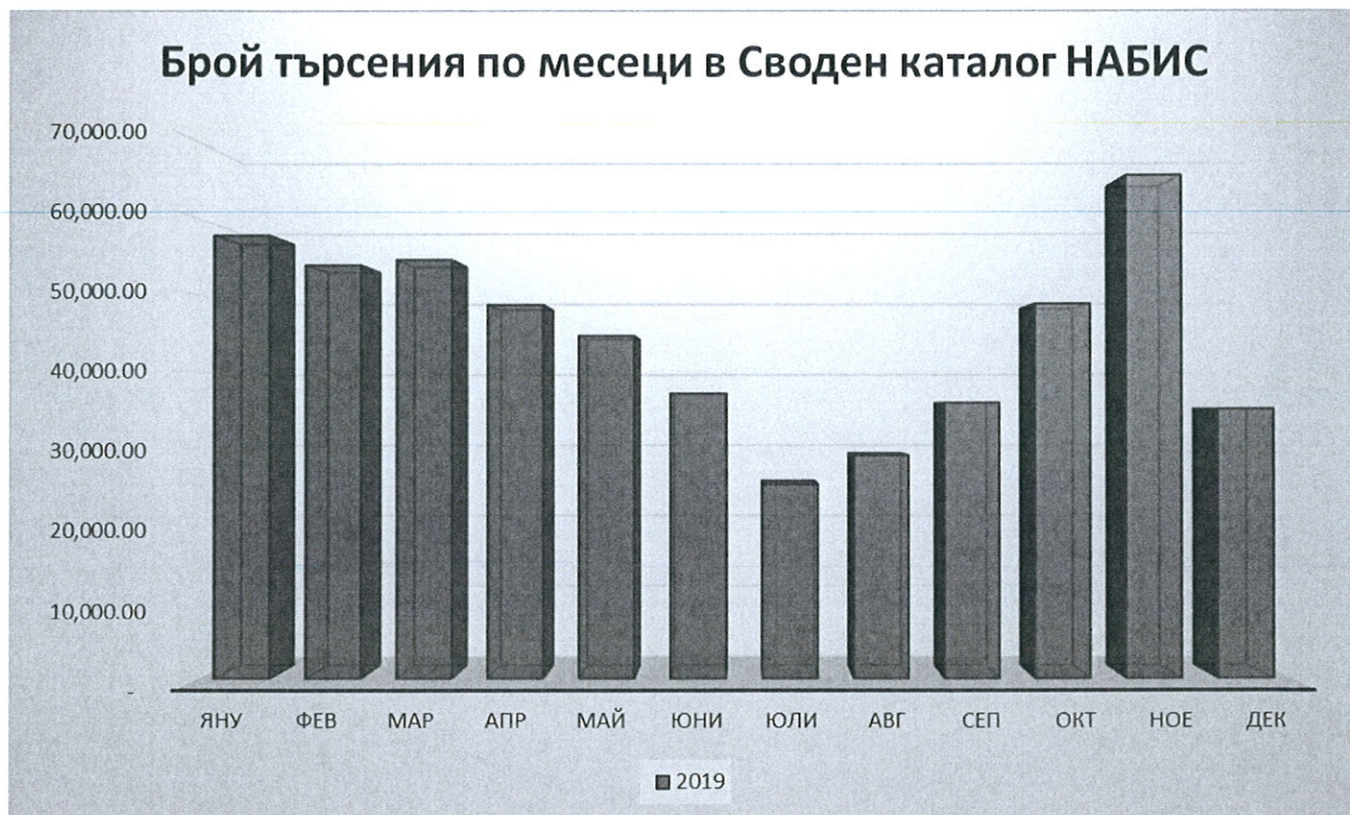
1. За да отговори на необходимостта от единна платформа, от която да се получава бърза, вярна и точна информация за съдържанието на фондовете на библиотеките в България, ФНАБИС предлага [Своден каталог НАБИС](#), който съдържа повече от 3,6 милиона библиографски записа;
2. За да удовлетвори нарастваща нужда от създаване на център за опазване на книжовното културно наследство, който да осигурява достъп до него чрез дигитализация, ФНАБИС поддържа [НАБИС репозиториум](#), който предлага повече от 30 хил. заглавия (над 604 хил. файла);
3. За да тушира неадекватността на библиотечните софтуери, използвани в голямата част от библиотеките, които не отговарят на съвременните изисквания и отблъскват читателската аудитория, ФНАБИС предлага поддръжка на интегрираната библиотечна система на базата на софтуер с отворен код KoHa и поддръжка на дигитален репозиториум на базата на софтуер с отворен код DSpace на сървър на ФНАБИС (поделено ползване) или на сървър собственост на библиотека.

През 2019г. ФНАБИС продължава да поддържа и разширява своите **основни дейности**:

1. [Своден каталог НАБИС](#):

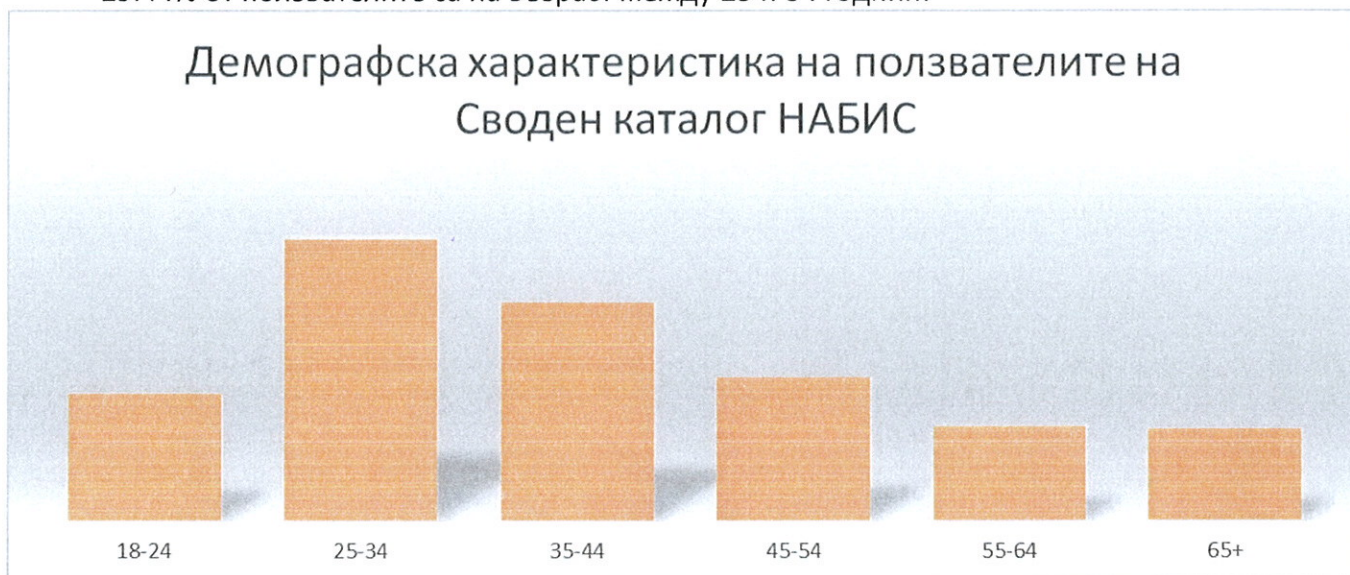
Уникален за България, каталогът продължава да дава възможност чрез единна платформа и чрез едно търсене да се издирват заглавия сред близо 3,6 милиона библиографски данни от електронните каталози на 41 български библиотеки, с достъп и до пълнотекстови документи и други дигитализирани библиотечни документи, интегрирани в него чрез НАБИС репозиториума. Всичко това го превръща в **Националния каталог на България**.

През изтеклата година обемът на каталога е нараснал с над 480,000 библиографски записа и се радва на завидна популярност (над 60 търсения на час):

Графиката показва броя на търсенията в СК НАБИС по месеци и за 2019 години.

29.44% от ползвателите са на възраст между 25 и 34 години:

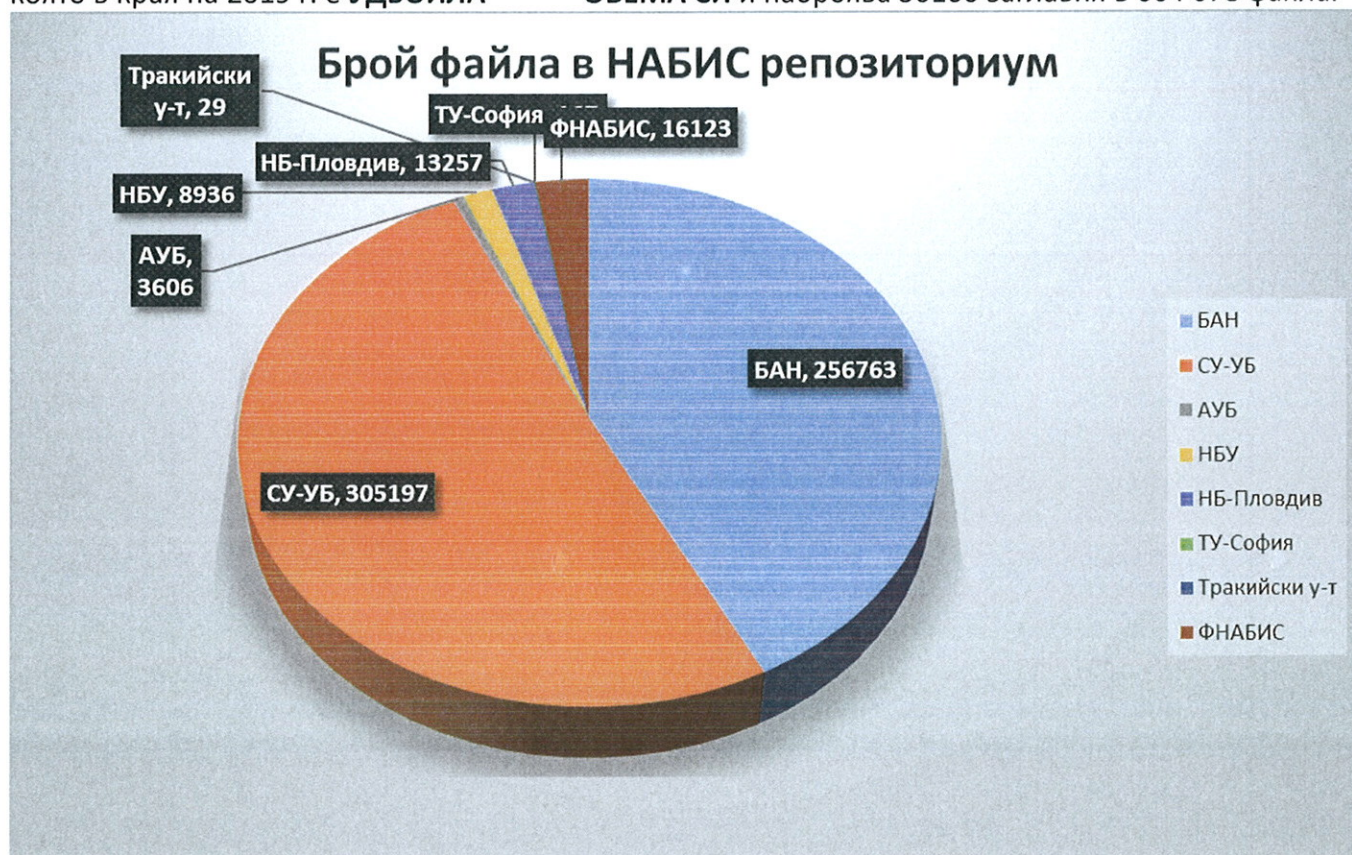

Базата данни на НАБИС каталога се поддържа в актуално състояние, като се правят усилия за включване на данни от онлайн каталозите на нови големи библиотеки.

2. НАБИС репозиториум

Включва разнообразни и богати дигитални колекции от водещи академични институции – онлайн материали, включително средновековни ръкописи, възрожденски книги, стари фотографии и пълнотекстови документи; това е най-голямата дигитална библиотека в страната, която в края на 2019 г. е **УДВОИЛА ОБЕМА СИ** и наброява 30160 заглавия в 604 078 файла.

Графиката показва количественото участие в НАБИС репозиториума на всяка от библиотеките, ползващи сървърите на ФНАБИС, според броя на файловете.

3. ФНАБИС предоставя на библиотеки в България поддръжка на различни видове софтуер като услуга за:

3.1 Интегрирана библиотечно-информационна система (на базата на Коха - <https://koha-community.org/>)

През изтеклата година:

- Продължиха договорите си библиотеките на:

Център за образование и култура „Илиев“, ул. „Университетски парк“ 1, Студентски град, 1700 София, България

office@nalis.bg; www.nalis.bg

- = Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ на Софийски университет „Св. Климент Охридски“
- = Съюз на архитектите в България
- = Американски научен център в София

- Към Коха библиотеките се **присъедини** библиотеката на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна с инсталация на собствен сървър, съгласно договор от 1 април 2019г. с НАБИС ЕООД. Бе инсталирана и конфигурирана системата. Обучението на персонала бе извършено от 26 до 29 ноември 2019г. в гр. Варна. От 2 декември 2019г. започна тестовия период. До 1 април 2020г. предстои пускане в експлоатация.

- **Прекъсна** договора си библиотеката на Висшето училище по телекомуникации и пощи, считано от 25 ноември 2019г. Предадени са изходи от системата.

- Бяха проведени **курсове за обучение** на персонала на следните библиотеки:

= Висше училище по телекомуникации и пощи – 13 - 14 февруари

= Съюз на архитектите в България – 25 юни

= Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към СУ – 26 септември

= Медицински университет – Варна – 26-29 ноември.

- Публикувани бяха **Ръководства за работа** в интегрирана библиотечна система Коха v.19.05.04.000 – 5 бр. и **Презентации**, подпомагащи библиотеките при усвояването на MARC21 и при създаването на свои уебсайтове и онлайн каталози.

- Бе направен **пълен превод на интерфейса** на Коха v.19.05.04.000 на служебния интерфейс и на онлайн каталога.

3.2 Система за управление на дигитални колекции (на базата на **Диспейс** - <http://www.dspace.org/>).

През изтеклата година:

- **Продължиха** договорите на **ФНАБИС** с библиотеките на:

= Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ на Софийски университет „Св. Климент Охридски“

= Народна библиотека „Иван Вазов“ – гр. Пловдив

= Нов български университет

= Технически университет – гр. София

= Тракийски университет – гр. Стара Загора

= Съюз на архитектите в България

= Американски научен център в София

- Към Диспейс библиотеките се **присъедини** библиотеката на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна с инсталация на собствен сървър, съгласно договор от 1 април 2019г. с НАБИС ЕООД. Бе извършено инсталиране, конфигуриране, миграция до 25 юни. На 1 септември Академичен архив на Медицински университет – Варна бе пуснат в експлоатация и може да бъде видян на следния URL: <https://repository.mu-varna.bg/>

- Бяха проведени **курсове обучение** на персонала на следните библиотеки:

= Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към СУ – 22 март

- = Съюз на архитектите в България – 27 юни
- = Медицински университет – Варна – 22 август.

Продължава активно да се работи за издигане **ниво** на **информационно обслужване**, което да отговаря на световните стандарти и да осигурява международно сътрудничество в областта на библиотечните информационни и комуникационни системи:

- В НАБИС репозиториум е публикувана богата техническа документация, която подпомага библиотеките при усвояване и работа с библиотечната система Коха, формат MARC21 (достъпна от IP адресно пространство на библиотеките, които ползват Коха).
- През тази година бе публикувано „Ръководство за създаване на онлайн каталог, чрез предоставените от Google и Awesome-table възможности“, което е насочено към библиотеките с малки фондове и скромни финансови възможности. В него те могат да намерят напътствия как **БЕЗПЛАТНО** да публикуват свой уебсайт и да изградят онлайн каталог. Тази инициатива е в помощ и на регионалните библиотеки за по-добра информираност за съдържанието на фондовете в общинските, читалищните, училищните и други библиотеки в региона.

4. Участие в европейски и други проекти, за да се даде възможност за разширяване на тематичната палитра от документи, посредством включването и на музеи, галерии и други центрове, които предлагат визуални информационни средства:

- **Международният европейски проект АР НУВО: „Устойчиво опазване и популяризиране на културното наследство в стил ар нуво в Дунавския регион“ с ФНАБИС.** Проектът е финансиран от Европейския фонд за регионално развитие по Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020, приоритетна ос 2 „Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион“. Той стартира на 1 януари 2017 г. и е със срок 30 месеца. Включва 10 партньорски организации от 7 държави.

Ролята на НАБИС в проекта бе да координира изготвянето на списък с движимите и недвижими обекти на културно-историческото наследство в стил ар нуво в България, тяхната дигитализация и предоставянето им за единното дигитално хранилище (<http://and.civitat.com>), интерактивната карта и мобилното приложение на проекта. Подготвените от нас обекти могат да бъдат видени в НАБИС репозиториума: <http://digilib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/27058>.

2019г. беше последната за проекта и в тази връзка бяха организирани, следните стъпки за популяризирането му:

= На Годишната среща на асоциираните членове на ФНАБИС (21 май) бяха раздадени информационни материали. Представител на водещата организация на проекта (Кметството на гр. Орадея, Румъния) – Себастиан Бонис, направи презентация, запознаваща асоциираните членове на ФНАБИС с работата и резултатите от проекта. Беше прожектиран филм за Ар нуво, плод на съвместната работа на участниците.

= На 21 май бе открита изложба „Вълните на ар нуво“ на територията на „Галерия на открито“ (градинката на НДК). Представени бяха 30 пана - фотографии и текстове - свързани със сецесионовата архитектура в Дунавския регион. Проследява се влиянието на различните архитекти и техните творби, взаимовръзките между учители, ученици и сътрудници в

архитектурата от този тип. Освен в гр. София изложбата е била поставяна в 7 града в региона.

- **Международен европейски проект REvivEU с ФНАБИС** се финансира от Европейската комисия в рамките на Европейската година на културното наследство 2018. През 2019г. бяха открити поредица от виртуални интерактивни изложби в десет европейски страни (Холандия, Унгария, България, Финландия, Италия, Швейцария, Литва, Каталуня и Кипър), като доказателство за многообразието на европейското културно наследство.

Основна цел на проекта, определена от Европейската комисия, е да се ангажират в подготовката на изложбите млади и възрастни хора, които обикновено не се включват в процесите на културното наследство.

На 20 април със сътрудничеството на представители на Сдружение „Общество за култура и съпричастност ЩЪРКЕЛИТЕ“ бе проведен [уъркшоп](#) за изработване на букви-кукли с деца от АРДУС (Асоциация на родителите на деца с увреден слух) от София. Децата се снимаха с техните произведения и снимките станаха част от изложбата „Кирилицата“, която бе подготвена от ФНАБИС.

На 3 май в Център за образование и култура „Илиев“ се проведе втори [уъркшоп](#), в който участваха деца с увреден слух и партньорите ни по проекта от Белгия и Нидерландия, с които съвместно беше подготвена интерактивната изложба. Партньорите ни представиха проекта и демонстрираха как се визуализира и управлява експозицията. Децата участваха активно в подреждането ѝ.

На 15 май 2019г. във фойето на Университетска библиотека "Св. Климент Охридски" бе открита изложбата „Кирилицата“, организирана от ФНАБИС. Тя представлява [виртуална интерактивна инсталация](#), посветена на историята на честването на празника на буквите през различни периоди от историята на България. В нея намериха място снимки на рисунки и кукли, посветени на българската азбука, създадени от деца с увреден слух. Изложбата продължи до 30 юни.

На 21 май, когато се проведе годишната среща на ФНАБИС, бе представена изложбата „Кирилицата“ на асоциираните членове.

През февруари 2020г. предстои обща изложба, базирана на 10-те изложби, представени в 10-те европейски страни, която ще се състои в гр. Брюксел (Белгия) в Дома на европейската история.

- **Национална научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и обществено развитие“** – КИННПОР – Споразумение №Д01-229/06.12.2018г. между Българска академия на науките и МОН. На 18 март 2019 бе сключен договор между НАБИС ЕООД с ЦБ на БАН за Създаване на библиография по Кирилometодиавистика в библиотечно-информационната система ALEPH500. Бе извършена работа по интегриране на библиографските записи, която приключи на 24 септември съгласно Приемателно-предавателния протокол, подписан от двете страни.

5. Популяризация:

- Участие в откриването на Международна научна конференция „Нему да бъде слава, чест и почит“, посветена на 1150 годишнината от кончината на Константин-Кирил Философ, организирана от Кирило-Митодиевския научен център при БАН и Националният музей „Земята и хората“ (13 февруари);
- Участие в ANKOSLink2019 International Conference (2 - 5 април) (<https://ankoslink.org.tr/2019/en>), организирана от ANKOS - най-големия консорциум в Турция за абонамент на периодични издания (основан през 2000г.) и третия по големина в Европа. В него влизат Националната библиотека на РТурция, университетските библиотеки, библиотеки на научните институти, на Националната банка, на Фондацията на Турската атомна енергетика и т.н. Като библиотечен консорциум ANKOS е член на Coalition of Library Consortia (COLC), the Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition (SPARC), the Southern European Libraries Link (SELL), and the international initiative COUNTER (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources). Събина Анева изнесе доклад на тема „The Open Source Library Software – a Challenge (Based of the Experience of the NALIS Foundation – Bulgaria), като сподели опита на ФНАБИС в ползването на софтуери с отворен код. Всички разноски бяха покрити от организаторите.
- На 21 май се състоя 10-тата годишна среща на асоциираните членове на ФНАБИС за 2019. Направена бе равностметка на постигнатото от създаването на ФНАБИС. Събранието бе излъчвано онлайн от фейсбук и впоследствие бе публикувано копие в ютуб.
- XXIX конференция на ББИА (7 юни) - Събина Анева изнесе доклад „10 години в помощ на библиотеките“. След последвалата дискусия за състоянието на библиотеките в България бе поет ангажимент за изготвянето и публикуването на ръководство за „Създаване на онлайн каталог, чрез предоставените от Google + Awesome-table възможности“, което бе публикувано в НАБИС репозиториума на следния адрес: <http://digilib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/31121>. Публикацията е прочетена повече от 150 пъти;
- Увекинд (20 юни) - Събина Анева се среща с ръководството на училището. Тя изнесе презентация, запознаваща учениците от 5 до 10 клас с дейността на ФНАБИС.
- На 25 септември в Регионална библиотека „Захарий Княжески“ Събина Анева изнесе презентация на тема „Фондация НАБИС – в помощ на библиотеките: ръководство за създаване на онлайн каталог чрез предоставените от Google и Awesome table възможности“ пред работна среща на тема „Регионална идентичност и многообразие. Обмен на добри практики за краеведски изследвания“ за представители на обществените библиотеки от област Стара Загора, Габрово, Кърджали и Хасково
- Събина Анева взе участие в:
 - = 150 години БАН – тържествено честване и НДК – 12 октомври;
 - = 140 години НБ „Иван Вазов“ – Пловдив – тържествено честване, връчване на адрес от името на ФНАБИС – 15 октомври;
- Национален форум на Фондация „Глобални библиотеки“ „Библиотеките днес 2019“, под надслов „Предизвикателства пред библиотеките в 21 век. 25 години след Манифеста на ЮНЕСКО и ИФЛА за обществените библиотеки“ – 7 ноември.
- Актуализира се информацията на българската и английската версия на [сайта](#).
- Продължава текущото поддържане на FB, IG, youtube профилите, чрез които се повишава информираността на обществото за дейността и посоките на развитие на ФНАБИС.

Център за образование и култура „Илиев“, ул. „Университетски парк“ 1, Студентски град, 1700 София, България

office@nalis.bg; www.nalis.bg

- Полагат се целенасочени усилия за адекватното функциониране на рекламните кампании, които се публикуват чрез GoogleAds.

Приложение: Счетоводен баланс и ОПР на ФНАБИС към 31.12.2019г.

Съгласно него:

1. Разходи за дейността: 176 000 лв.
 - 1.1 Разходи за стопанска дейност: 16 000 лв.
 - 1.2 Разходи за нестопанска дейност: 160 000 лв.
2. Приходи от предоставяне на платени услуги и други дейности за набиране на средства (в хил. лв.): 16 000 лв.
 - 2.1 платени услуги: 16 000 лв.
3. Вида, размера, стойността и целите на получените и предоставени дарения, както и данни за дарителите 167 000 лв. :
 - 3.1. приходи от дарения под условие: 136 000 лв.
 - The Carbetz Foundation, Inc.; 950 3rd Ave., 30th Fl.; New York City, NY United States 10022-2705; EIN: 133431027; BRIDGE Number: 3488735902
 - 3.2 приходи от Art Nouvea – 22 000 лв.
 - 3.3. приходи от дарения без условие (в хил. лв.): 9 000 лв.
 - Американски университет в България, ЕИК: 000019449, със седалище и адрес за управление гр. Благоевград, пл. Георги Измирлиев 1
4. Финансови приходи – 2 000 лв.
5. финансовия резултат (в хил. лв.): положителен 9 000 лв.
 - 5.1 от стопанска дейност – 0 лв.
 - 5.2 от нестопанска – 9 000 лв.

ФОНДАЦИЯ
София
НАБИС